

FILOZOFIA DLA TEOLOGÓW

(21. edycja sympozjum)

9 kwietnia 2022

(online)

Instytut Teologiczny im. Św. Arcybiskupa Józefa Bilczewskiego we Lwowie
Instytut Filozofii – Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Program

godz. 9:00 (czas ukraiński) – godz. 8:00 (czas polski)

Wprowadzenie do sympozjum

Część 1

godz. 9:15 (8:15)

prof. ucz. dr hab. Andrzej Kobylński (UKSW w Warszawie)

Wpływ filozofii marksistowsko-leninowskiej na zbrodnie komunizmu w XX wieku

Streszczenie: Filozofia marksistowsko-leninowska jest system światopoglądowym, który został zbudowany na fundamencie myśli Karola Marksa, Fryderyka Engelsa i Włodzimierza Lenina. Dwa główne elementy tej doktryny filozoficznej to materializm dialektyczny oraz materializm

historyczny. Materializm dialektyczny stanowi wizję całej rzeczywistości, natomiast materializm historyczny jest interpretacją dziejów świata i człowieka. Filozofia marksistowsko-leninowska jest intelektualnym uzasadnieniem funkcjonowania państw komunistycznych. Jednym z najważniejszych elementów tej doktryny filozoficznej, zdecydowanie odrzucanym przez myśl chrześcijańską, jest teoretyczne uzasadnienie różnych form zła, przemocy i zbrodni. Marks twierdził, że moralność ma charakter historyczny i powinna być podporządkowana dziełu rewolucji proletariackiej. Koncepcję nowej moralności rewolucyjnej wypracował Lew Trocki w książce z 1938 r. pt. *Ich moralność i nasza*. Jego zdaniem dobre jest to wszystko, co służy rozwojowi rewolucji komunistycznej w świecie. Głównym celem referatu jest wskazanie najważniejszych elementów filozofii marksistowsko-leninowskiej, analiza teorii etycznej Lwa Trockiego oraz prezentacja krytyki tych poglądów, jaką wypracował filozof i sowietolog Józef Maria Bocheński.

*

godz. 09:45 (8:45)

prof. ucz. dr hab. Piotr Bylica (Uniwersytet Zielonogórski)

Antynaturalistyczne argumenty C.S. Lewisa

Streszczenie: Clive S. Lewis jest uważany za największego chrześcijańskiego apologetę XX wieku. Po okresie niewiary nawrócił się na chrześcijaństwo i w swej twórczości starał się wykazać racjonalność teizmu chrześcijańskiego oraz fałszywość ateizmu i naturalizmu. W wystąpieniu skupimy się na czterech aspektach ludzkiego doświadczenia, których zdaniem Lewisa naturalizm nie potrafi wyjaśnić. Są nimi 1) obiektywność prawa moralnego, 2) doświadczenie pewnego szczególnego rodzaju pragnień i tęsknot (a w pewnym sensie wszystkich pragnień człowieka), 3) racjonalność i prawomocność naszych aktów poznawczych, 4) doświadczenie szczególnego rodzaju strachu, określanego mianem bojaźni.

*

godz. 10:15 (9:15)

prof. ucz. dr hab. Magdalena Płotka (UKSW w Warszawie)

Uczttowanie w Niebie: Tomasz z Akwinu o przyjemnościach cielesnych zbawionych

Streszczenie: Tematem referatu będzie tomistyczna koncepcja przyjemności, jakiej mają doświadczać zbawieni w Raju będący w stanie *beatitudo*, ostatecznej i absolutnej szczęśliwości. Tomasz z Akwinu stawia szereg pytań: czy przyjemność jest częścią ostatecznej szczęśliwości? W jakiej relacji przyjemność pozostaje do niej? Czy w szczęściu ostatecznym inkluzywnie zawiera się przyjemność? Źródłem tych pytań jest – zwróćmy uwagę – chrześcijańska koncepcja zbawienia, która obejmuje również ciało (nie tylko duszę). Skoro zbawienie obejmuje całość istoty ludzkiej, obejmie również ciało, a w konsekwencji – zauważa św. Tomasz – ciało będzie doświadczać specyficznego dla cielesności szczęścia, tj. przyjemności (przyjemność cielesna jest to jedyny rodzaj szczęścia, jakiego może doświadczać ciało). Rozważania Akwinaty na temat przyjemności w stanie *beatitudo* nie tylko stanowią teologiczną próbę opisu stanu zbawienia obejmującego ciało, ale również są wskazaniem filozoficznego problemu dotyczącego relacji przyjemności do szczęścia: czy przyjemność jest koniecznym warunkiem szczęścia?

*

godz. 10:45 (9:45) – pytania i dyskusja

godz. 11:00 (10:00) – przerwa

Część 2

godz. 11:15 (10:15)

ks. dr Jacek Meller (UKSW w Warszawie)

Ile filozofii, ile teologii w bioetyce?

Streszczenie: Bioetyka jest stosunkowo nową dziedziną wiedzy, która powstała w związku z intensywnym rozwojem biomedycyny w drugiej połowie XX wieku. Kolejne odkrycia i wynalazki pobudzały publiczną dyskusję nad ich dopuszczalnością moralną i prawnymi warunkami stosowania. Ścierają się w niej różne sposoby myślenia i przedstawiane są argumenty zaczerpnięte z różnych dziedzin: nauk przyrodniczych, filozofii, teologii, a także wypowiedzi bardziej emocjonalne niż racjonalne, związane z np. z realizacją różnych ludzkich potrzeb. Wielopłaszczyznowość tego dyskursu pozwala postawić pytanie o naukowość bioetyki jako takiej. Podtrzymując tezę o naukowym charakterze bioetyki należy zauważyć jej

interdyscyplinarność. Wystąpienie poświęcone jest roli filozofii i teologii w bioetyce oraz wzajemnej zależności twierdzeń pochodzących z tych nauk.

*

godz. 11:45 (10:45)

dr Jacek Poznański SJ (Akademia Ignatianum w Krakowie)

Ekoteologia: spojrzenie metodologa nauki

Streszczenie: Nazwa „ekoteologia” sugeruje, że z dwóch dyscyplin została stworzona nowa dyscyplina, w jakiś sposób autonomiczna, formalnie zorganizowana, taka, jak np. biochemia, neuroetyka. Jaki rodzaj integracji czy syntezy jest wytworzony w tego rodzaju ekoteologicznych badaniach? Czy ekoteologia może być uznana za interdyscyplinę lub transdyscyplinę teologiczną? A może jest to jedynie dołożenie kilku nowych problemów do starej perspektywy teologicznej, albo nowe spojrzenie na stare problemy w całej teologii lub niektórych jej dyscyplinach? Teza wykładu wskazuje, że encyklika *Laudato si'* papieża Franciszka zawiera ważny wkład w rozwój statusu epistemologiczno-metodologicznego ekoteologii.

*

godz. 12:15 (11:15)

ks. prof. ucz. dr hab. Adam Świeżyński (UKSW w Warszawie)

Jak działa modlitwa?

Uwagi na marginesie filozoficzno-religijnego studium o modlitwie kard. Mariana Jaworskiego

Streszczenie: Czy modlitwa ma sens? To pytanie wielokrotnie zadają sobie osoby wierzące w sytuacji, gdy ich modlitewne wołanie do Boga nie skutkuje oczekiwanymi rezultatami. Warto więc zastanowić się, jak rozumieć modlitwę i jej skuteczność. Punktem wyjścia tych rozważań będą ustalenia poczynione przez kardynała Mariana Jaworskiego w jego pracy: *Antropologiczne podstawy modlitwy. Studium filozoficzno-religijne* (2015). Autor stara się w niej pokazać, że w czasach obecnych, kiedy kwestionuje się modlitwę, wskazując, że nie ma ona sensu, kluczowe okazuje się odpowiednie zrozumienie tego, kim jest sam człowiek. Drugi

istotnym elementem jest forma modlitwy, a w szczególności jej strona językowa. Warto uzupełnić te ustalenia propozycją „modelu działania modlitwy”, który uwzględnia oba elementy wymienione przez kard. Jaworskiego, a jednocześnie pozwala zrozumieć „mechanizm” jej działania.

godz. 12:45 (11:45) – pytania i dyskusja

godz. 13:00 (12:00) – zakończenie

Dostęp do symposium:

Platforma ZOOM

<https://us02web.zoom.us/j/84822657435?pwd=OEdFcG96YnFWb2ZZdVhWUVg3M0pMQT09>